

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XIV. Paßiones animi à Complexione praua factas immoderatiores,
Perfectione quærenda esse impedimento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

eo elaborant, vt nobis persuadeant, mortifica-
 tionem corporis, animæque sanitatem, præfe-
 rendam esse valetudini: quæ sola parum inuat
 acquirendæ pietati, teste B. Paulo, qui dicit: *Cum* 2. Cor. 12.
infirmor, tunc potens sum. &: Infirmamundi elegit
Deus, vt confundat fortia. &: Corporalis exercitatio ad 1. Cor. 1.
modicum utilis est, pietas autem ad omnia utilis est.
 Plurimi quoq; sancti viri in graui corporis lan- 1. Tim. 4.
 guore & infirmitate præstanissima quæq; gef-
 lerunt: qualis D. Gregorius in Pontificatu, quã-
 uis cum assiduus stomachi doloribus conflicta-
 retur: & S. Lydvina incredibiles morbos tota
 fere vita perpeffa, egregia patientiæ & sanctita-
 tis monumenta reliquit. Quid ni & nos à nobis Act. 14.
 ipsis aliquid patiamur, cum & mortales esse nos Ioan. 15.
 deceat esse memores: & per multas tribulationes o-
 porteat nos intrare in regnum Dei nec sit seruus maior
 Domino suo? denique omnes sancti quanta passi sunt
 tormenta, vt securi peruenirent ad palmam mar-
 tyrij!

C A P. XIV.

*Passiones animi à Complexione praua factas
 immoderatiores, PERFECTIONI
 quærenda esse impedi-
 mento.*

22. **V**Enio tandem ad id quod in hoc tra-
 ctatu postremum non est: & quod
 inter multa, quæ virtuti aduersantur, propemo-
 dum

*Passiones a
nimii oriri
ex intempe
rie corporis
& similitudo
apta.*

*Appetitus
duplex.
Intelle-
ctiuus.*

sensitiuus.

*Passiones
vnde dicā-
tur.*

*Lib. 9. ciuit
c. 4. & lib.
14. c. 7. 8. 9.
D. Thom.
11. q. 23. a.
4.*

duum primas obtinet: nēpe, animi passiones ex di-
intemperie oriri, excitari, viresque omnes assumere. V-
enim venæ si vacuæ sint, aut certe solius frigida
da potione refocillentur, non admodum tur-
gescent: incredibiliter vero inflabuntur, si ge-
nerosioris vini liberali potu satientur: sic
animi affectiones, si solo phlegmate aut me-
lancholico humore nutriantur, languescunt, &
quasi frigida, & suo qualicumque calore se-
uando contentæ, non erumpunt: si vero
humoris sanguinei aut cholericici viribus veha-
tur, alanturque vberius, ferociunt, & infla-
ignis conclusi exiguo to mite admoto, impetum
faciunt, non sine strepitu & incommodo, cum
illius à quo flamma exeritur, tum eorum
quos exilit ac intorquetur. Sed de his paulo
altius repetendum est: in homine nempe duplicem
esse appetitum; quorum alter intellectiuus appella-
tur, alio nomine voluntas, soli animæ rationali
inhærens: vnde ponitur in parte superiori: alter
à sensu cui inhæret, (inest enim toti composito
ex anima & corpore, vnde constituitur in par-
te animæ inferiori) sensitiuus dicitur: & habet po-
tentias duas, alterā concupiscibilem alteram irascibi-
lem. Harum motus, seu operationes, passiones
dicuntur: quod per illas potentia, corporali qua-
dam immutatione alteretur, & quasi patia-
tur: quia vero subinde rectam rationem turba-
re tenebrasque offundere soleant, perturba-
tiones appellantur. Censentur à D. Augustino
& Diuo Thoma numero vndecim: quarum sex
resident in potentia concupiscibili, nempe amor
desi-

desideriu
natio ma
dolor ve
bili, vid
ira deniq
riuntur
quo bon
nimæ p
quam p
proprita
propen
neatur,
hoc est
anima c
gaudium
boni po
gnit res
nem: c
tur ear
tur dei
citur su
hæresc
ristitia
duum
efficie
quend
quasi c
lum ob
men h
audaci
lum si
ira co

desiderium seu concupiscentia, odium, fuga seu abomi-
natio mali, delectatio, quæ & gaudium nuncupatur,
dolor vel tristitia; quinque reliquæ sunt in irasci-
bili, videlicet spes & desperatio, audacia & timor,
ira denique, quæ & indignatio zelusque dicitur. O-
scitantur hæc perturbationes cum ex obiecto ali-
quo bono, tum ex malo per imaginationem a-
nimæ præsentato. Res enim bona obiecta, tam
quam principium actiuum, primum omnium
procurat animum, attrahit, & inclinât ad se: hæc
propensio amor dicitur. Quod si illico non obti-
neatur, incitat appetitum ad illam procurandã:
hoc est desiderium. Quam si obtineat, efficiet in
anima quietem & pacem; & dicitur delectatio &
gaudium quæ est animi lætitiã ob præsentiam
boni possessi. Eundem ex opposito effectum gi-
gnit res malã appetitui exposita per imaginatio-
nem: & primo quidem auersionem, qua cona-
tur eam à se remouere; & dicitur odium. Sequi-
tur deinde studium rem illam propellendi; & di-
citur fuga seu abominatio mali. Quod si malum ad
hærescat, nec possit repellere, nascitur dolor seu
tristitia. Quod si bonum appetitui obiectum ar-
duum sit, sed ita conceptum, vt obtineri queat;
efficiet in potentia irascibili spem illud conse-
quendi: contra vero desperationem, si concipiatur
quasi obtineri nequeat. Rursum si appetitui ma-
lum obiciatur, quod ægre depelli possit, & ta-
men homo confidat se depulsurum; nascitur
audacia in appetitu: sin minus, timor. Si vero ma-
lum sit re ipsa vel imaginariè præsens; surrigit se
ira contra malum, malique auctores, & tum il-

L lud,

& q. 25. a.

Passiones.

II.

D. Thom.

sup.

Amor.

Desideriũ.

Gaudium.

Odium.

Abomina-
tio mali.

Tristitia.

Spes.

Desperatio

Audacia.

Timor.

Ira.

lud, tum hos tollere nititur è medi
 23. Quantum hæc perturbationes noceant
 me quieti & tranquillitati, quæ ad virtutem
 pessendam apprime necessaria est; quantum
 nitati corporis: adeo oïbus notum est, ut hæc ve
 tas probatione non egeat. Toti enim cõpositio
 animæ nimirum & corpori, ac eius organo ins
 & cū sæuiunt, vires tam corporis quàm animi exhauri
 riunt ac fatigant incredibiliter, vno eodemque
 telo simul corpus & animam conficientes. Pro
 mus hic aliquot passionum exempla, & vni
 ficatatemque perspiciamus.

*Passiones
 virtutis
 studio esse
 impedimē-
 to, proba-
 tur exem-
 plis.*

I.

*Amoris
 vis.*

*L. II. An-
 tiq. Iudaic.
 c. 4. c. 3.
 Esd. 4.*

2.

*Desiderij.
 Gen. 25.
 Gen. 29.*

Ab amore incipiamus. Apem e Bezacis siue
 Iosephus) Rhapsacis Themafini filia, concubina
 Darij Persarum Regis, à Rege præceteris
 amata, ita ut dextera affideret, & de capite dextera
 ma auferret, sibi que imponeret, Regis malum
 sinistra manu feriret, cum interea Rex ex
 hianti ore intueretur, arridenti arrideret, & sus
 cipienti blandiretur, quo sibi eam reconcilia
 liaret. Quo argumento vsus Zorobabel, apud
 Esdram, mulieres maiores Rege vires habere
 pronunciauit: non mulieres, in quam, sed pa
 sionem vel amoris vnicam Regibus imperantibus
 Quis hoc crederet, nisi Esdras tastaretur? Desiderij
 vii impotentia non minus afficit animum, nec
 quidquam turpe aut difficile agnosci permit
 tit. Esau famelicus à venatione rediens, le
 tis edulio ius suæ primogenituræ fratri Iaco
 bo vendidit. Iacob desiderio Rachelis æstuans,
 laborem obsequij quatuordecim annorum
 ne sensu labentis temporis sustinuit. Quidam
 impe

impendentia! auri cupiditate Iudas discipulus *Matth. 27.*
 Messium & Redemptorem orbis argēteis trigin- *V. Cor. 1.*
 ta vendidit: sed quæ merces finisq; insani delide- *2. Reg. 13.*
 re abiens laqueo se suspendit. Amnon tanto
 desiderio sororis Thamar captus est, vt ei stuprū
 inferret, & incestus sui pœnam ferret: necem
 mirum, quam ei frater eius Absolon attulit.
 Profecto cupiditate incensis nulla religio, nihil
 sacrū nihil inausum relinquitur, quod suo sce-
 lere facilego non temnerent.

Quid de gaudiis ac lætitiis efficacia dicam? Victis
 ad Thralimentum Romanis, eaque clade in-
 dicata, sollicita & anxia multitudo sese ad por-
 tas effudit, viri promiscue & femine, quæ suo
 ram fortuna esset exploraturi. Varij hic sciscitiā-
 tum affectus, vt quisque de suorum morte aut
 vita certior factus esset. Mulierum multo ma-
 iores planctus & gaudia extitere: quarum vna
 sospiti filio ad ipsam portam facta obuia, com-
 plexu eius expirauit, altera, cum falso mortis filii
 nuntio mœsta domi sederet, ad primum conspe-
 ctum redeuntis exanimata est.

Sæua bestia *tristitia* quid non facit? Heli Sacer-
 dos, cladis teterrimæ Philist hæc bello acceptæ,
 capteque Domini arcæ, nuntio consternatus,
 audita triginta millium Iudæorum, & duorum,
 qui in ea acie steterant, filiorum cæde, solio
 præceps datam mortem obiit. Antiochus Epi-
 phanes è Perfide fugatus, cum Lysiā quoq; Du-
 cem à Iudæis victum cognouisset, mœrore ani-
 mi in varios morbos incidēs, misere perit. Re-
 fert post Gregorium Nazianzenū Cœlius Rho-

3.
Gaudij.
Titus Li-
uius l. 22.
initio. Va-
ler. Max. l.
9. c. 12. Pla-
tarch. in vi-
ta Hæmib.

4.
Tristitia.
1. Reg. 4.
1. Mach. 6.
D. Greg.
Nax. in o-
ratione. 3.
qua est. r.
in uict. in
Iulian. ibi-
que Pamiel.
Nonus.
Lib. 29. c. 5.
Antiq.
lect.

diginus, Aristotelem in Chalcide Euripi septem miferit fa
 die ac nocte reciprocantis naturam admirantur penitent
 causas altius secum librantem, cum minus irati fa
 ti compos euaderet, animi ægritudine contumaciter deman
 xisse morbum, ex quo non conualuit amplius etiam si v
 Sunt qui prodant in fretum dedisse præcipitæ sentian
 se, hincque natum elogium: *Quoniam Aristoteles* (Cicero
non cepit Euripum, Euripus cepit Aristotelem.) (Cicero
 propter I
 infremen
 minaretu
 14. Ha
 runt à tir
 maris,
 dacia, si
 etæ tena
 non cor
 dicitis ob
 bi requie
 rates re
 inuenie
 Si B.
 nomina
 citatem
 non ego
 infelix
 huius?
 in ipso
 eius an
 & pro
 de nol
 gnant
 mitat
 miferit

5. Non minorem vim habet timoris affectus

Timoris. præsertim inopinatus. Nabal timore conce
1. Reg. 25. irati Dauidis, quem ingratus contempserat.

In Pompei
10.

co mortuus concidit. Illud etiam dignum me
 moria, quod de Iulia Cnæi Pompeij vxoris
 sti casu Plutarchus narrat. Cum enim in com
 tiis ædilitiis nonnulli ad manus venissent, & c
 ca Pompeium non pauci occisi essent, cruce
 respersus mutauit vestes: quas domum refer
 vt forte Iulia vterum gestans cõspexit, extim
 & suspicans mortem mariti, animo defecit, & c
 illa turbatione abortiit.

6. Dicam postremo de ira, ceteris prætermittam

Ira.
1. Reg. 25.

ne in re clara prolixior sim. Dauid Rex alioq
 benignissimus, qui velut ex professo hostes su
 diligere videbatur, Nabalis tamen superbia
 & ingratitude cum ferre non posset, iram
 census, eum cum tota familia ad interuicium
 deleuisset, nisi Abigail, Nabalis vxor, ipsum p
 casset. Idem Ioram Israelitano Regi accidit

4. Reg. 6.

Samarizæ obsessus à Benadad Rege Syriæ, cui
 fames maxima ciuitatem inualisset, contum
 Eliseum Prophetam tanta ira exarsit, eo quo
 Deum pro liberanda vrbe non exoraret, v
 miferit

CT. pi sepe miferit satellites, qui ei caput præciderent; sed
 miratur penitentia ductus, satellites reuocauit. Mul-
 tinus ta irafacimus quæ sani mente ne cogitare qui-
 e contemdemaueremus: quid enim iratus non audet,
 ampliam si vitam prodigere debeat? denique Va-
 acipitentinianus Imperator (inquit Sanctus Hiero-
 Aristotymus) cum aduersus Sarmatos Quadosque
 n. propter Illyrij vastationem in consistorio sæuus
 affectu intremere, & totius gentis excidium rigidus
 conce minaretur, sanguine erumpente discrepuit.
 sferat 14. Hæc ergo monstra omnia domanda e-
 ntum rant à tirone: si namque natura ferox, si im-
 vxoris manis, si libidinosa, si effrenata laboret au-
 in com dacia, si umbram suam horreat, si odij ac vindi-
 ent, & cæ tenax, si effusa in lætitiã dissolutam sese
 , cruc non contineat, si denique perturbationibus
 m refer dicitis obnoxia sit in gradu aliquo intensiori: v-
 extirp bi requiem ac tranquillitatem necessariam ad vir-
 fecit, & tutes recipiendas, augendas, atque exercendas
 inueniet?

Si B. Paulus vitiorum incitamenta peccatum
 nominat, eisque ascribit omnem suam infœli-
 citatem, dicens, *Si autem, quod nolo, illud facio; iam*
non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum.
 infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis
 huius? & tamen perturbationes moderatiores
 in ipso erant, quam in nobis; & minus loci in
 eius animo, ob maxima diuinæ gratiæ munera,
 & protectionem singularem, inueniebant: quid
 de nobis statuemus, quos & grauissimæ oppu-
 gnant passiones, & plurimæ perturbant infir-
 mitates; vulgari tantum gratia & protectione

Epist. 29. ad
 Præsidium
 Diac. tomo 9.

Declara-
 turrationi
 bus, passio-
 nes impedi-
 re Perfe-
 ctionem.

1. Ratio.

2. Ratio.

Passiones
 peccatum
 appellata.

Rom. 7.

NO IMPEDICUS
 ...
 ...
 ...

Epist. 106. ad Paulinū contra Pelag. in fine. donatos? D. Augustinus lamentatur cum Paulino in quadam epistola eandem calamitatem, qua ita ad eum scribit: *Quid vberius, & veracissimè confessione plenius, quam illud est in quadam epistola tua, vbi naturam nostram non mansisse vt condita, sed viciatam esse per illum generis humani patrem, milititer deplorasti, dicens: Pauper ego, & dolens, qui huc terrena imaginis squalore concretus sum, & de primo quam de secundo Adam & carnis sensibus, & terrenis actibus refero. Quomodo tibi audeo me pingere? Erubescio pingere quod sum, non audeo pingere quod non sum: odi quod sum, & non sum quod amo. Sed quod misero mihi proderit odisse iniquitatem, & amare virtutem: cum id potius agam quod odi, nec elaborem pingere id potius agere quod amo? Ipse discors & intestinus bello distrahor, dum spiritus aduersus carnem, caro aduersus spiritum dimicat, & lex corporis lege peccati gem mentis impugnat.* Hæc & plura Paulinus lamentatur, & Paulinum imitatus exprimit aduersum passiones animi omnis generis, quibus vt à virtute abducimur, vel etiam ad peccandum inuitamur.

3. Ratio. Passiones quando sint peccatum.

Conclusio.

Quæ quidem non lædunt, si non admittantur: sed quia importunæ, molestæ, assiduæ, & videntes sunt, & sæpe potentissimæ, quis non lædatur aliquando? quis non frangatur? & quis impellendis atque excludendis occupatus strenuis virtutibus acquirendis operam nauare, exercendis sese impendere, perficiendis dedere se poterit? Magno ergo beneficii loco quisque repute, si naturam Complexionemque temperatam accipiat, quæ acquirendæ PERFECIONI sit idonea:

nea: & toto vitæ decursu occupari non debeat
 in amoliendis terribilissimis passionum monstris
 ac portentis, quæ mileros mortales vel trahunt
 ad interitum, vel immaniter torquent & affli-
 gunt, omnique corporali & spiritali solatio de-
 situtos relinquunt.

C A P. XV.

*Deum ab hominum Temperie aut Comple-
 xione, ut aliquem perficiat, non dependere:
 sed eius gratia pessimum quemque o-
 ptimum posse euade-
 re.*

25. **I**D postremo, non obstantibus iis quæ de
 naturarum intemperie dicta sunt, ma-
 gnitudini diuinæ potentæ tribui debet, quod,
 quantumcumq; quispiam inconditis deprava-
 tisque moribus sit, tumma labore intemperie,
 Complexione deterrima, ac passionibus im-
 moderatis, Deo hominibusque sit inuisus: si di-
 uina gratia deinde mentem occupet, volunta-
 tem emolliat atque informet, mira in homine
 fiat mutatio: & talis quidem, ut non rebellem
 naturam, sed maxime temperatam ex matris
 vtero hausisse atque attulisse videatur. Id cum
 experientia notissimum sit, tum ex sacris Scri-
 pturis facile declarabitur. Cum enim D. Ioan-
 nes venturum Messiam annuntiaret, & ingra-
 tis Iudæis denuntiaret gratiam in Gentiles

*Sanari gra-
 tia intem-
 periem,
 prauamq;
 Complexi-
 nem, decla-
 ratur Scri-
 pturis.
 Lib 29. Mo-
 val. cap. 25.*

ROMBECIUS
 ...
 ...

